

نقد و نظر

روایت مسئول پایگاه امداد و نجات نصرت آباد
از بحران دایمی استان

گم شدن در ریگ روان

جاده نصرت آباد یکی از جاده‌های پر تردد سیستان و بلوچستان است و مسافران بم و تهران در آن تردد دارند. تردد خودروهای سنگین که اغلب سوخت حمل می‌کنند در این جاده زیاد است. با این حال محور نصرت آباد به بم و فهرج، مسیر استاندارد نیست و مشکلات فراوانی دارد. یکی از بزرگ‌ترین مشکلات این جاده، دو طرفه بودن آن است. وقوع طوفان‌های مداوم در این منطقه، باعث کاهش دید رانندگان می‌شود و هر روز این جاده را با تصادف‌های ریز و درشت گره می‌زند. «عباس شهریاری» مسئول پایگاه امداد و نجات نصرت آباد و مدرس امدادونجات می‌گوید: «وضعیت جاده، تردد بالا در آن و طوفان‌های پیاپی در اینجا باعث شده تا تصادف‌های سنگینی در این محور رخ دهد. وضعیت این جاده دو طرفه به گونه‌ای است که دو کامیون هم‌زمان نمی‌توانند از کنار هم به راحتی عبور کنند و کفایت ذره‌ای سرعت بالا داشته باشند و یا غفلت کنند؛ وقوع تصادف حتمی است. سرعت باد و طوفان شن در این جاده بیش از ۱۲۰ کیلومتر بر ساعت است و بارها شاهد این بودیم که خودروهای سبک مثل پراید، اگر در جاده با سرعت کمی بالا حرکت کنند، باد ماشین را از جا بلند می‌کند و از جاده منحرف. استاندارد کردن این جاده با توجه به وضعیت موجود می‌تواند بار زیادی از حوادث جاده‌ای این منطقه را کم کند و امنیت بیشتری برای رانندگان و مسافران داشته باشد.»

طوفان شن و بادهای شدید سیستان از اسفندماه آغاز می‌شود و تا پایان شهریور ادامه دارد. شدت این طوفان به قدری است که به خانه‌های مسکونی آسیب می‌زند و محدوده دید افراد را کاملاً تحت تأثیر خود قرار می‌دهد. شهریاری می‌گوید: «در اخبار می‌شنویم که هنگام هشدارهای هواشناسی، وسعت دید در این منطقه را ۱۰ متر اعلام می‌کنند. اما در برخی از نقاط جاده، حتی اگر رویه‌روی تابلوی راهنمایی ایستاده‌باشی هم از فاصله کمتر از دو متری نمی‌توانی آن را تشخیص بدهی. ذرات ریگ و گرد و غبار برای مردم این منطقه مشکلات تنفسی زیادی به همراه دارد. سیستان بیشترین آمار افراد مبتلا به سل و بیماری‌های تنفسی را دارد. با این حال روستاها محروم از مراکز بهداشتی درمانی هستند و در صورت بروز هر مشکلی باید این افراد را به مرکز بهداشت نصرت آباد منتقل کنیم؛ مرکزی که امکانات و کادر درمانی و پزشکی آن جوابگوی جمعیت ۱۷ هزار نفری این شهرستان نیست چه رسد به مراجعه مردم روستاهای اطراف. نوروز امسال شدت طوفان شن در این منطقه به حدی بود که هیچ حتی برای بازدید از وضعیت جاده و مسافران در راه مانده هم نتوانست خود را به اینجا برساند.» تنها وقوع طوفان نیست که مشکلات زیادی برای امدادگران پایگاه نصرت آباد رقم می‌زند؛ وزش بادهای گرم ۱۲۰ روزه که با خود گرم‌زدگی، کم‌آبی، آتش‌سوزی و... به همراه می‌آورد هم از دیگر پدیده‌های جوی این منطقه است: «آتش‌سوزی کابل‌های فشار قوی برق بر اثر گرمای زیاد، موضوع رایجی است که در زمان وقوع بادهای ۱۲۰ روزه با آن مواجه هستیم. این بادهای گرم دمای هوا را به ۵۰ درجه می‌رسانند و زندگی در این محدوده را مختل می‌کنند.»

بسیاری از داروهای مورد استفاده بدون نسخه از جمله داروی ضد سرخه، سرماخوردگی، و... باعث گیجی ناخواسته می‌شوند که ممکن است رانندگی را با مشکل روبه‌رو کند.

خدمت صادقانه
هلال احمر از زلزله
ورزقان تا کنون

فرماندار شهرستان ورزقان استان آذربایجان شرقی در جریان افتتاح مدرسه ۱۲ کلاسه در این شهرستان که با مشارکت جمعیت هلال احمر ساخته شده است گفت: هلال احمر از زلزله ورزقان تا کنون خالصانه به مردم خدمت کرده و افتتاح این مدرسه نیز در همین راستاست. حسن یحیی فرماندار ورزقان در مراسم افتتاح مدرسه صلح ورزقان اظهار کرد: از زحمات خالصانه رئیس جمعیت هلال احمر تشکر می‌کنم. از همان زمانی که در ورزقان زلزله آمد جمعیت هلال احمر در کنار مردم بود و خالصانه به مردم خدمت کرد. وی افزود: از دکتر پیوندی و همکارانشان تشکر می‌کنم که این خدمات همچنان ادامه یافت تا جایی که یک مدرسه ۱۲ کلاسه زیبا در راستای تأمین فضای آموزشی از طرف جمعیت هلال احمر افتتاح شد و به زودی شاهد استفاده دانش آموزان از این مدرسه خواهیم بود. فرماندار ورزقان با اشاره به آسیب دیدگی ساختمان هلال احمر شهرستان در جریان زلزله و نیاز به بهسازی گفت: امیدواریم این مورد هم مورد بررسی قرار بگیرد و در سفر آینده رئیس جمعیت به استان، شاهد بهره‌برداری از ساختمان جدید هلال احمر شهرستان ورزقان باشیم.

ایستاده بر خاک

پایگاه امداد جاده‌های نصرت آباد
پنجه در پنجه بادهای گرم ۱۲۰ روزه و طوفان شن

بادهای ۱۲۰ روزه راهشان را به سمت سیستان کج کرده‌اند و حالا علاوه بر طوفان شن و ریگ‌های روان که در آسمان شهرهای این استان چرخ می‌خورند، بادهای گرمی با سرعت بیش از ۱۰۰ کیلومتر در ساعت هم مهمان ناخوانده مردم سیستان شده‌اند. پایگاه امداد جاده‌های شهید شهبخش نصرت آباد، یکی از پایگاه‌های درگیر با این بادهای و طوفان‌های شن است که از اسفند هر سال تا پایان شهریور روزهای سخت و پر التهایی را پشت سر می‌گذارد. گم شدن در کویر به دلیل کم شدن میدان دید، تصادفات جاده‌ای، گرم‌زدگی شدید، تخریب خانه‌های کاهگلی و پابین آمدن سقف خانه‌ها و... از رایج‌ترین حوادث این پایگاه است. خبر گم شدن ۲ کودک که از روستایی به روستای بالادست در حرکت بودند و یکی از آنها به دلیل گرما جان خود را از دست داد، رخدادی است که اهالی این منطقه از سیستان گاه و بیگاه شاهد آن هستند.

اسکان در راه مانده‌ها

خانه‌های روستایی که اغلب با چوب و الوار و خشت و گل ساخته می‌شوند حریفان همیشه شکست خورده طوفان و بادهای گرم نصرت آباد هستند. سقف‌ها و دیوارهای آوار شده پای امدادگران پایگاه را به عملیات نجات از آوار می‌کشاند. مناطق طوفان خیز سیستان، اجازه نصب چادرهای امدادی در شرایط بحرانی را به هلال احمر نمی‌دهد و نبود اقامتگاه در این شهرها، امدادگران را با مشکلات زیادی روبه‌رو کرده است. «مسلم رخسانی» که بیش از ۹ سال از فعالیتش در هلال احمر می‌گذرد و امدادگر پایگاه نصرت آباد است می‌گوید: «شدت باد در این منطقه آنقدر زیاد است که نمی‌توانیم چادرهای اسکان موقت نصب کنیم. از طرفی هم معمولاً هم‌زمان با سفرهای نوروزی، طوفان‌های شن شدیدی در این محدوده می‌وزد و ما مجبور به مسدود کردن جاده به مدت چند روز می‌شویم. اسکان افراد در راه مانده یکی از چالش‌های ماست. مردم محلی نصرت آباد، در چنین مواقعی به ما کمک زیادی می‌کنند و داوطلبانه، مسافران و در راه مانده‌ها را در خانه‌های خود اسکان می‌دهند و از آنها پذیرایی می‌کنند. روحیه مشارکت‌پذیری مردم در کارهای داوطلبانه در این منطقه خیلی زیاد است. برای مثال وقتی هوا طوفانی است و وسعت دید کم می‌شود، مردم خودشان برای بستن جاده دست به کار می‌شوند چون می‌دانند در صورت تردد در جاده، حتماً تصادف‌های شدیدی رخ خواهد داد. در جاده نصرت آباد به بم و تهران، تصادف‌های شدیدی رخ می‌دهد. برای مثال همین یک روز اتوبوسی در این جاده واژگون شد و ۱۷ نفر مصدوم شدند و یک نفر جان خود را از دست داد. مردم به دلیل تسلطی که به وضعیت جاده و آب و هوا پیدا کرده‌اند تجربه‌های خود را در اختیار مسافران و رانندگان خودروهای سنگین قرار می‌دهند.» رخسانی خود یکی از افرادی است که با مسدود شدن جاده، مسافران و در راه مانده‌ها را در خانه خود اسکان می‌دهد و تا عادی شدن اوضاع جاده، میزبان آنها است. او می‌گوید: «مردم این منطقه با مشکلات زیادی دست و پنجه نرم می‌کنند؛ از گرما و نبود امکانات گرفته تا خشکسالی و ریگ‌های روان و غبار موجود در هوا. گرم‌زدگی یکی از رایج‌ترین مشکلات مردم این منطقه است و ما برای کاهش حوادث ناشی از این مشکلات، اگر فرصتی در اختیار داشته باشیم برای مردم آموزش‌های عمومی بر گزار می‌کنیم. مردم به دلیل نبودن زیرساخت‌های بهداشتی و درمانی و امداد رسانی، بیشتر از جاهای دیگر با هلال احمر در ارتباط هستند و وظایف ذاتی و اهداف جمعیت را می‌شناسند و هم تعامل خوبی با ما دارند.» از امداد جاده‌های می‌گوید که گاهی چند ساعتی او و دیگر امدادگران را زیر آفتاب ۵۰ درجه و در معرض بادهای گرم نگه می‌دارد: «امداد رسانی در این آب و هوا کار بسیار دشواری است. به خصوص اینکه باید لباس مخصوص امداد و کلاه هم بر سر داشته باشیم و این موضوع، تحمل گرما را برای ما سخت‌تر هم می‌کند. رهاسازی مصدومان تصادفات جاده‌ای در این شرایط آب و هوایی یکی از سخت‌ترین کارهاست. بعد از هر عملیات، مدتی طول می‌کشد تا از گرمایی که بر جانمان نشسته خلاص شویم. این شرایط حتی ما امدادگران را هم دچار گرم‌زدگی می‌کند.»

شنزار هزار چهره

بازاد هر صدای دیگری پیشی می‌گیرد و اصوات را می‌شکند. طوفان شنی که از روز قبل آغاز شده، جاده را در خود فرو برده و وسعت دید را تا چندمتر کاهش داده. از جاده نصرت آباد به بم، تنها خطی به طول کمتر از ۲۰ متر قابل تشخیص است که انگار از میان ابرها سر بر آورده و ابتدا و انتهای آن در غبار گم شده است. باد گرم صدای کامیون‌ها را در هم می‌شکند که آرام و با چراغ‌های روشن، در جاده تردد می‌کنند. امدادگران پایگاه نصرت آباد سیستان، تازه از مأموریت امداد جاده‌ای برگشته و صورتشان از شلاق بادهای گرم، سرخ است. آماده‌باش هستند تا اگر شدت طوفان شن بیشتر شد و دید جاده کم، جاده را مسدود کنند. از اسفندماه که بادهای شدید، ریگ‌های روان را راهی هوای سیستان می‌کنند، کارشان همین است. خرداد تا شهریور، گرما هم چاشنی این طوفان‌ها می‌شوند و بادهای گرم ۱۲۰ روزه معروف از راه می‌رسند. «میلاذ نارویی» از امدادگران پایگاه امداد جاده‌های شهید شهبخش نصرت آباد است که بیش از ۶ سال از فعالیتش در هلال احمر می‌گذرد. او می‌گوید: «طوفان شن همیشه در این محدوده وجود دارد و تنها شدت آن در فصل‌های مختلف با هم فرق می‌کند. بادهای گرم ۱۲۰ روزه که از خرداد آغاز می‌شود هم از دیگر اتفاق‌هایی است که باعث رخ دادن حوادث زیادی می‌شود. اینجا منطقه‌ای کویری است و علاوه بر مردم بومی که از روستایی به روستایی دیگر می‌روند، کویرنوردان هم هستند که با کوچک‌ترین اشتباهی از مسیر خود منحرف می‌شوند و در شنزار گم می‌شوند. شن‌های روان این منطقه حتی بومیان قدیمی را هم به اشتباه می‌اندازد و گاهی باعث گم شدنشان می‌شود. چند هفته پیش بود که ۲ کودک برای رفتن از روستایی به روستای دیگر در راه گم شدند و بعد از ساعت‌ها جست‌وجو، در حالی پیدا شده بودند که یکی از آنها بر اثر شدت گرما جان خود را از دست داده بود. یا سال گذشته گزارشی از گم شدن عده‌ای کویرنورد در محدوده نصرت آباد به ما رسید. بعد از ۳ شبانه‌روز جست‌وجو در کویر، آنها را در ۱۹۰ کیلومتری پایگاه، نزدیک سهرامی زایل پیدا کردیم در حالی که به فاصله هر ۱۰ کیلومتر، پیکر یک نفرشان بی‌جان بر زمین افتاده بود.» جست‌وجو و نجات در کویری که هر روز چهره عوض می‌کند برای امدادگران هم کار ساده‌ای نیست. گاهی آنها را هم به دردمس می‌اندازد. برای همین هم در چنین عملیات‌هایی بومیان کارکننده قدیمی که کویر را به خوبی می‌شناسند آنها را همراهی می‌کنند. تلف شدن دام‌ها بر اثر گرما هم از اتفاق‌های شایع در سیستان، در زمان وزش بادهای ۱۲۰ روزه است.